

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0430/2011

30.11.2011

SPRAWOZDANIE

Jak uniknąć marnotrawienia żywności: strategię na rzecz poprawy wydajności łańcucha żywnościowego w UE
(2011/2175(INI))

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sprawozdawca: Salvatore Caronna

RR\885497PL.doc

PE467.138v03-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	13
OPINIA KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ZDROWIA PUBLICZNEGO I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI	15
OPINIA KOMISJI RYNKU WEWNĘTRZNEGO I OCHRONY KONSUMENTÓW	22
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	26

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Jak uniknąć marnotrawienia żywności: strategię na rzecz poprawy wydajności łańcucha żywnościowego w UE (2011/2175(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 191 i art. 192 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotyczący zachowania, ochrony i poprawy jakości zdrowia ludzkiego i środowiska,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lipca 2010 r. w sprawie zielonej księgi Komisji w sprawie gospodarowania bioodpadami w Unii Europejskiej²,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 września 2010 r. w sprawie sprawiedliwego wynagrodzenia dla rolników: poprawa funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie³,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie uznania rolnictwa za sektor strategiczny w kontekście bezpieczeństwa żywnościowego⁴,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 czerwca 2011 r. zatytułowaną „WPR do roku 2020: sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi”⁵,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 lipca 2011 r. w sprawie wydajniejszego i bardziej sprawiedliwego rynku detalicznego⁶,
- uwzględniając analizę przygotowawczą na temat marnotrawienia żywności w UE-27 przeprowadzoną przez DG ds. Środowiska przy Komisji Europejskiej,
- uwzględniając badanie FAO pt. „Globalne straty żywności i jej marnotrawienie” („Global food losses and food waste”) z 2011 r.,
- uwzględniając art. 48 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz opinie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (A7–0430/2011),

¹ Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0264.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0302.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0006.

⁵ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0297.

⁶ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0307.

- A. mając na uwadze, że w Europie każdego roku coraz więcej zdrowej żywności przydatnej do spożycia – zgodnie z niektórymi szacunkami do 50% – wyrzuca się jako odpady we wszystkich ogniwach łańcucha rolno-spożywczego, w niektórych przypadkach aż do poziomu konsumenta;
- B. mając na uwadze, że w jednym z badań opublikowanych przez Komisję oszacowano roczną produkcję odpadów żywnościowych w 27 państwach członkowskich na około 89 milionów ton, tj. 179 kg na osobę, przy dużym zróżnicowaniu między poszczególnymi państwami i sektorami, nie wyszczególniając jednak żywności marnowanej w rolnictwie na poziomie produkcji ani połowów ryb zwróconych do morza; mając na uwadze, że jeśli nie zostaną podjęte dodatkowe działania lub środki zapobiegawcze, do roku 2020 całkowita ilość marnowanej żywności wzrośnie do około 126 milionów ton (40-procentowy wzrost);
- C. mając na uwadze, że w Unii Europejskiej 79 milionów osób żyje nadal poniżej progu ubóstwa – co oznacza, że ponad 15% obywateli UE osiąga dochód poniżej 60% średniego dochodu w ich kraju zamieszkania; mając na uwadze, że 16 milionów spośród tych osób otrzymało pomoc żywnościową za pośrednictwem instytucji charytatywnych;
- D. mając na uwadze alarmujące dane liczbowe rozpowszechnione przez FAO, zgodnie z którymi obecnie niedożywienie zagraża 925 milionom osób na świecie, oraz że ze względu na te dane oddała się w czasie osiągnięcie milenijnych celów rozwoju obejmujących zmniejszenie o połowę poziomu ubóstwa i głodu do roku 2015;
- E. mając na uwadze, że, zgodnie z badaniami FAO, prognozowany wzrost światowej populacji z 7 do 9 miliardów spowoduje konieczność zwiększenia do 2050 r. dostaw żywności o co najmniej 70%;
- F. mając na uwadze, że światowa produkcja zboża wzrosła z 824 milionów ton w 1960 r. do około 2,2 miliarda ton w 2010 r., co daje 27 milionów ton więcej każdego roku; mając na uwadze, że – gdyby światowa produkcja rolnicza utrzymała tę tendencję – wzrost produkcji zboża do roku 2050 w stosunku do obecnego jej poziomu byłby wystarczający, aby wyżywić światową populację; mając na uwadze, że tymczasem – ze względu na to, że straty plonów wynoszą około 14% całości produkcji, a kolejne 15% traci się podczas dystrybucji i w postaci odpadów z gospodarstw domowych – trzy piąte całkowitej zwiększonej ilości zaopatrzenia potrzebnej w 2050 r. można by otrzymać dzięki samemu zaprzestaniu marnotrawienia żywności;
- G. mając na uwadze, że ograniczenie marnotrawienia żywności stanowi ważny początkowy krok w kierunku zwalczania głodu na świecie, stawienia czoła wzrostowi zapotrzebowania oszacowanemu przez FAO oraz poprawy profilu żywieniowego populacji pod względem odżywczym;
- H. mając na uwadze, że ograniczenie marnotrawienia produktów nadających się do spożycia przyczyniłoby się do zwiększenia wydajności użytkowania gruntów, ulepszenia gospodarki wodnej, zapewnienia korzyści całemu sektorowi rolnictwa w skali światowej, a także do zapewnienia znacznego wkładu w walkę z niedożywieniem na obszarach rozwijających się;

- I. mając na uwadze, że marnotrawienie żywności ma konsekwencje nie tylko natury etycznej, gospodarczej, społecznej i żywieniowej, ale również zdrowotnej i środowiskowej, gdyż zalegające duże ilości niespożytej żywności w znacznym stopniu przyczyniają się do globalnego ocieplenia, a odpady żywnościowe wydzielają metan, będący gazem cieplarnianym 21 razy silniejszym niż dwutlenek węgla;
- J. mając na uwadze, że marnotrawienie żywności przez konsumentów w krajach rozwijających się jest minimalne; mając również na uwadze, że jakiegokolwiek przejawy marnotrawienia żywności w tych krajach są spowodowane głównie ograniczeniami finansowymi i technicznymi wzdłuż całego łańcucha produkcji żywności;
- K. mając na uwadze, że w poprzednich dekadach, kiedy produkcja żywności utrzymywała się na wysokim poziomie, zapobieganie marnotrawieniu żywności nie było priorytetem działań politycznych, co doprowadziło do częstszego występowania tego zjawiska na wszystkich etapach łańcucha dostaw żywności; mając na uwadze, że w Europie i Ameryce Północnej żywność marnotrawiona jest przede wszystkim na etapie sprzedaży i konsumpcji, w przeciwieństwie do krajów rozwijających się, gdzie straty najczęściej pojawiają się na etapie produkcji, zbiorów, przetwarzania i transportu;
- L. mając na uwadze, że zgodnie z przeprowadzonymi niedawno badaniami, aby wyprodukować jeden kilogram żywności emituje się do atmosfery średnio 4,5 kg CO₂; że w Europie około 89 mln ton zmarnowanej żywności jest źródłem 170 mln ton CO₂ rocznie, przy czym udział w tej wartości przedstawia się następująco: przemysł spożywczy (59 mln ton CO₂ rocznie), spożycie w gospodarstwach domowych (78 mln ton CO₂ rocznie), inne (33 mln ton CO₂ rocznie); że produkcja 30% żywności, która nie zostaje skonsumowana, powoduje zwiększenie o 50% zużycia zasobów wodnych do celów nawadniania; oraz że aby wyprodukować jeden kilogram wołowiny zużywa się od 5 do 10 ton wody,
- M. mając na uwadze, że równolegle z zagrożeniem dla bezpieczeństwa żywnościowego występują inne powiązane zagrożenia dla najbogatszych gospodarek, takie jak otyłość, choroby układu krążenia i choroby nowotworowe związane z dietą zbyt obfitą w tłuszcze i białka, w związku z czym na świecie liczba osób spożywających nadmierne ilości żywności odpowiada liczbie osób niedożywionych;
- N. mając na uwadze, że coraz większa redukcja czynników produkcji jest sprzeczna z koniecznością zwiększenia oferty żywnościowej w Unii Europejskiej;
- O. mając na uwadze, że wsparcie zapewnione krajom rozwijającym się w celu poprawy wydajności ich łańcuchów rolno-spożywczych może wpłynąć korzystnie, w sposób bezpośredni, na gospodarki lokalne i trwały wzrost gospodarczy tych terytoriów, ale także, w sposób pośredni, na równowagę światowego handlu produktami rolnymi oraz redystrybucję zasobów naturalnych;
- P. mając na uwadze, że wymiana dobrych praktyk na szczeblu europejskim i międzynarodowym, jak również pomoc krajom rozwijającym się mają zasadnicze znaczenie dla walki z marnotrawieniem żywności na świecie;
- Q. mając na uwadze, że coraz większa liczba państw członkowskich podejmuje inicjatywy

mające na celu uświadamianie społeczeństwa w zakresie przyczyn i konsekwencji marnotrawienia żywności, sposobów ograniczania tej negatywnej tendencji oraz propagowania kultury naukowej i obywatelskiej ukierunkowanej na zasady zrównoważonego rozwoju i solidarności;

- R. mając na uwadze, że marnotrawienie żywności występuje we wszystkich ogniwach łańcucha rolno-spożywczego, od produkcji rolnej po magazynowanie, obróbkę, dystrybucję, gospodarowanie i konsumpcję;
 - S. mając na uwadze, że główna odpowiedzialność za bezpieczeństwo żywności i unikanie, o ile to możliwe, marnotrawienia żywności spoczywa na podmiotach łańcucha rolno-spożywczego;
 - T. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie zakazują sprzedaży żywności poniżej kosztów produkcji, odbierając detalistom możliwość sprzedaży konsumentom świeżej żywności niesprzedanej w ciągu dnia po niższej cenie i przyczyniając się tym samym do dalszego marnotrawienia żywności w łańcuchu rolno-spożywczym;
 - U. mając na uwadze, że niedawno przyjęte rozporządzenie w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności precyzuje, że żywność z datą oznaczoną „spożyć do” należy uznać za niebezpieczną po przekroczeniu tego terminu;
 - V. mając na uwadze prace Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności oraz Europejskiego Okrągłego Stołu na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji mające na celu poprawę wydajności i zrównoważoności w całym łańcuchu rolno-spożywczym;
1. potwierdza, że bezpieczeństwo żywności stanowi podstawowe prawo ludzi, które jest realizowane poprzez dostępność i dostęp do wystarczającej ilości zdrowej, odpowiedniej i odżywczej żywności, a także poprzez jej wykorzystywanie i stabilne zasoby w czasie; podkreśla, że światowej produkcji żywności zagraża szereg czynników, takich jak ograniczone zasoby naturalne w stosunku do zwiększającej się populacji światowej oraz słaby dostęp do żywności grup ludności znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji;
 2. wzywa Radę, Komisję, państwa członkowskie oraz uczestników łańcucha rolno-spożywczego do bezzwłocznego podjęcia problemu marnotrawienia żywności wzdłuż całego łańcucha dostaw i konsumpcji, jak również do opracowania wytycznych i sposobów pomocy mających na celu poprawę wydajności łańcucha rolno-spożywczego w poszczególnych jego sektorach, a także zwraca się do nich o nadanie tym dwóm aspektom priorytetowego charakteru w ramach polityki europejskiej; w związku z tym wzywa Komisję do zwiększania świadomości na temat prac prowadzonych obecnie zarówno przez Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności, jak i Europejski Okrągły Stół na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji, również z uwzględnieniem zaleceń odnośnie do przeciwdziałania marnotrawieniu żywności;
 3. wyraża zaniepokojenie faktem, że każdego dnia znaczna ilość żywności, idealnie nadającej się do spożycia, jest traktowana jako odpady, oraz że marnotrawienie żywności

stanowi problem środowiskowy i etyczny oraz pociąga za sobą koszty gospodarcze i społeczne, co z punktu widzenia rynku wewnętrznego stawia wyzwania przed przedsiębiorcami i konsumentami; wzywa zatem Komisję do zbadania przyczyn i skutków, które sprawiają, że rocznie w Europie wyrzuca się, marnotrawi i przerabia około 50% wyprodukowanej żywności, oraz do zapewnienia włączenia do badania dokładnych szacunków dotyczących marnowanych produktów spożywczych i oceny skutków gospodarczych, środowiskowych, żywieniowych i społecznych; wzywa Komisję do opracowania konkretnych działań ukierunkowanych na ograniczenie o połowę zjawiska marnotrawienia żywności do 2025 r., a jednocześnie na zapobieganie produkcji odpadów żywnościowych;

4. podkreśla, że marnotrawienie żywności jest spowodowane wieloma czynnikami: nadprodukcją, błędnym określeniem grupy docelowej produktu (niedostosowany rozmiar lub kształt), pogorszeniem jakości produktu lub jego opakowania, regulami sprzedaży (problemy dotyczące wyglądu lub wadliwego opakowania) oraz nieodpowiednim zarządzaniem zapasami lub strategią marketingową;
5. wzywa Komisję do tego, by oceniła wpływ restrykcyjnej polityki w zakresie gospodarki odpadami na przypadki marnotrawienia żywności; oczekuje przyjęcia restrykcyjnej polityki w zakresie gospodarki odpadami we wszystkich ogniwach łańcucha rolno-spożywczego, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”;
6. uważa, że aby zredukować marnotrawienie żywności w możliwie najwyższym stopniu należy zaangażować wszystkich uczestników łańcucha rolno-spożywczego oraz skupić się na różnych przyczynach marnotrawienia w poszczególnych sektorach; wzywa zatem Komisję do przeprowadzenia analizy całego łańcucha żywnościowego w celu określenia, w których sektorach najczęściej dochodzi do marnotrawienia żywności i jakie rozwiązania można wykorzystać do zapobiegania temu zjawisku;
7. wzywa Komisję do współpracy z FAO w zakresie określenia wspólnych celów w zakresie ograniczenia marnotrawstwa żywności na świecie;
8. zauważa, że kwestia marnotrawienia żywności powinna być poruszana z perspektywy wydajności zasobów i wzywa Komisję do wystąpienia z konkretnymi inicjatywami ukierunkowanymi na marnotrawienie żywności w ramach inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” w celu dopilnowania, aby kwestii efektywnego gospodarowania żywnością poświęcano równie dużo uwagi oraz aby podejmowano w związku z nią tyle samo działań zmierzających do podniesienia świadomości jak w przypadku efektywności energetycznej, ponieważ obie są równie ważne dla środowiska i naszej przyszłości;
9. wzywa Komisję do określenia konkretnych celów dotyczących zapobiegania marnotrawieniu żywności dla państw członkowskich w ramach celów dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów, które mają zostać zrealizowane w państwach członkowskich do 2014 r. zgodnie z zaleceniami dyrektywy ramowej w sprawie odpadów;
10. uważa za konieczne zmniejszenie poziomu marnowanej żywności we wszystkich ogniwach łańcucha żywnościowego, od pola do stołu; kładzie nacisk na konieczność przyjęcia skoordynowanej strategii wspieranej konkretnymi działaniami, włączając

wymianę najlepszych praktyk, na szczeblu europejskim i krajowym, tak aby poprawić koordynację między państwami członkowskimi w celu unikania marnotrawienia żywności, i poprawić wydajność łańcuchów rolno-spożywczych; uważa, że można to osiągnąć przez zachęcanie do bezpośrednich relacji między wytwórcami a konsumentami oraz skrócenie łańcucha rolno-spożywczego, a także wezwanie wszystkich zainteresowanych podmiotów do większej współodpowiedzialności i zachęcanie ich do większej koordynacji w celu dalszej poprawy logistyki, transportu, zarządzania zapasami i sposobów pakowania;

11. wzywa Komisję, państwa członkowskie i zainteresowane podmioty do wymiany najlepszych praktyk przez łączenie wiedzy w ramach odnośnych forów i platform, takich jak UE Retail Forum on Sustainability (Forum Detalistów UE na rzecz Trwałości), European Food Sustainable Consumption and Production Roundtable (Okrągły stół na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji żywności w Europie), Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności, nieoficjalna sieć państw członkowskich „Friends of Sustainable Food” (Przyjaciele zrównoważonej żywności), Consumer Goods Forum (Forum Towarów Konsumenckich) itd.
12. wzywa Komisję do wspierania, przy opracowywaniu polityki na rzecz rozwoju, działań ukierunkowanych na ograniczenie marnotrawienia żywności we wszystkich ogniwach łańcucha rolno-spożywczego w krajach rozwijających się, gdzie techniki produkcji, zarządzanie plonami, infrastruktura oraz procesy przetwarzania i pakowania są alarmujące i nieodpowiednie; sugeruje działania na rzecz modernizacji wyposażenia i infrastruktury sektora rolniczego w celu zmniejszenia strat plonów i wydłużenia okresu przydatności żywności do spożycia; jest również zdania, że poprawa wydajności łańcucha rolno-spożywczego może przyczynić się do osiągnięcia samowystarczalności żywnościowej w tych krajach;
13. wzywa do zmiany ukierunkowania środków pomocy na szczeblu UE w zakresie dystrybucji produktów spożywczych dla obywateli znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji, pomocy Wspólnoty na rzecz zaopatrzenia uczniów w mleko i produkty mleczne oraz programu promującego spożywanie owoców w szkołach w celu zapobiegania marnotrawieniu żywności;
14. przyjmuje do wiadomości to, że istnieją niespójności w odniesieniu do definicji pojęcia „marnotrawienia żywności” i „odpadów żywnościowych”; uważa, że w powszechnym ujęciu „marnotrawienie żywności” oznacza produkty spożywcze odrzucone poza łańcuch rolno-spożywczy ze względów gospodarczych, estetycznych lub z powodu zbliżającej się daty przydatności, które nadal jednak doskonale nadają się do spożycia i mogą być przeznaczone do konsumpcji przez ludzi, a które z braku możliwego alternatywnego sposobu wykorzystania przeznaczają się do likwidacji i utylizacji, co powoduje negatywne efekty zewnętrzne pod względem wpływu na środowisko, kosztów gospodarczych i braku dochodów dla przedsiębiorstw;
15. przyjmuje do wiadomości, że w Europie nie istnieje zharmonizowana definicja „marnotrawienia żywności”; wzywa zatem Komisję do przedstawienia wniosku ustawodawczego zawierającego definicję pojęcia „marnotrawienia żywności” i w tym kontekście również do przyjęcia osobnej definicji resztek żywności stanowiących

„biopaliwa” lub „bioodpady”, które należy odróżnić od zwykłych odpadów żywnościowych, gdyż są one ponownie wykorzystywane dla celów energetycznych;

16. uważa, że wszystkie państwa członkowskie powinny umożliwić detalistom znaczne obniżenie cen świeżej żywności, to jest poniżej kosztów produkcji, gdy zbliża się data jej przydatności do wprowadzenia do obrotu, co ma na celu zmniejszenie ilości wyrzucanej niesprzedanej żywności i umożliwienie zakupu wysokiej jakości żywności w niskiej cenie konsumentom mającym mniejsze dochody;
17. pragnie podkreślić, że ze względu na swoją charakterystykę rolnictwo jest zasobooszczędne i może odegrać zasadniczą i wiodącą rolę w zwalczaniu marnotrawienia żywności; wzywa zatem Komisję do włączenia do następnych wniosków ustawodawczych w obszarze rolnictwa, handlu i dystrybucji produktów żywnościowych ambitnych środków w tym kierunku; oczekuje podjęcia jednoczesnych działań w zakresie inwestycji w obszarze badań, nauki, technologii, edukacji, kampanii informacyjnych i innowacji w rolnictwie, aby ograniczyć marnotrawienie żywności, a także edukować konsumentów i zachęcić ich do przyjmowania bardziej odpowiednich i świadomych zachowań zapobiegających marnotrawieniu żywności;
18. jest zdania, że wymogi w zakresie zewnętrznej jakości (niezależnie od tego, czy są nałożone na mocy przepisów prawa europejskiego czy krajowego, czy też na mocy wewnętrznych przepisów danego przedsiębiorstwa), które określają wielkość i kształt, zwłaszcza świeżych owoców i warzyw, są podstawą wielu niepotrzebnych odrzutów, co prowadzi do zwiększenia ilości marnotrawionej żywności; zwraca się do zainteresowanych podmiotów o uznanie i wyjaśnianie wartości żywieniowej produktów rolnych o niedoskonałych rozmiarach/kształtach w celu ograniczenia liczby odrzucanych produktów;
19. wzywa Komisję do stworzenia wytycznych dotyczących wdrażania art. 5 dyrektywy w sprawie odpadów (2008/98/WE), która zawiera definicję produktów ubocznych, biorąc pod uwagę, że brak jasności prawnej przepisów UE w zakresie rozróżnienia odpadów i materiałów innych niż odpady może hamować wydajne wykorzystanie produktów ubocznych;
20. wzywa Komisję, państwa członkowskie, przetwórców i detalistów do opracowania wytycznych dotyczących unikania marnotrawienia żywności oraz uzyskania większej wydajności zasobów w ich sektorze łańcucha rolno-spożywczego w celu stałego ulepszania obróbki, pakowania i transportu oraz ograniczenia niepotrzebnego marnotrawienia żywności;
21. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zachęcania do wymiany najlepszych praktyk i propagowania działań uświadamiających społeczeństwo w zakresie wartości żywności i produktów rolniczych, przyczyn i konsekwencji marnotrawienia żywności oraz sposobów ograniczania tej negatywnej praktyki, promując kulturę naukową i obywatelską opartą na zasadach zrównoważonego rozwoju i solidarności; apeluje do państw członkowskich o zachęcanie do wprowadzenia programów edukacyjnych w zakresie żywienia, na wszystkich szczeblach systemu edukacji, w tym w kolegiach, które będą wyjaśniać, w jaki sposób należy przechowywać i przygotowywać żywność oraz jak utylizować resztki, aby zachęcić do bardziej odpowiedzialnych zachowań; kładzie nacisk na ważną rolę organów

administracji lokalnej i przedsiębiorstw komunalnych, a oprócz tego detalistów i środków przekazu, w dostarczaniu informacji i we wspieraniu obywateli w zakresie zapobiegania marnotrawieniu żywności i jego ograniczania;

22. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy przygotowane już w różnych państwach członkowskich, mające na celu odzyskiwanie, na szczeblu lokalnym, niesprzedanych produktów wyrzucanych na wszystkich etapach łańcucha rolno-spożywczego, aby dokonać ich redystrybucji na rzecz grup obywateli, których dochód nie przekracza progu dochodu minimalnego i którzy nie dysponują środkami na ich zakup; w związku z tym podkreśla wagę wymiany najlepszych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi, jak również inicjatyw na szczeblu lokalnym; podkreśla przy tym cenny wkład wolontariuszy przy segregowaniu i dystrybucji, z jednej strony, a z drugiej strony przedsiębiorstw specjalizujących się w opracowywaniu systemów i działań przeciwdziałających marnotrawieniu żywności;
23. wzywa detalistów do zaangażowania się w programy redystrybucji żywności dla obywateli niemających siły nabywczej oraz do wdrażania środków pozwalających na obniżkę cen produktów z bliską datą przydatności do spożycia;
24. z zadowoleniem odnosi się do pracy przedsiębiorstw i partnerstw, wywodzących się ze sfery publicznej, prywatnej, akademickiej i z sektora stowarzyszeń, które opracowują i przeprowadzają na szczeblu europejskim programy skoordynowanego przeciwdziałania marnotrawieniu żywności;
25. uważa, że inwestycje w środki redukujące marnotrawienie żywności mogą przyczynić się do zmniejszenia strat w działalności rolno-spożywczej oraz w konsekwencji do obniżenia cen żywności i tym samym potencjalnej poprawy dostępu biedniejszych grup społecznych do żywności; wzywa Komisję do określenia instrumentów i działań sprzyjających większemu zaangażowaniu przedsiębiorstw rolno-spożywczych, rynków hurtowych, sklepów detalicznych, sieci dystrybucyjnych, publicznych i prywatnych punktów gastronomicznych, restauracji, władz publicznych i organizacji pozarządowych w stosowanie praktyk zapobiegania marnotrawieniu żywności; zachęca do wykorzystywania w tym celu internetu i nowych technologii; w związku z tym zauważa wagę ustanowienia wspólnoty wiedzy i innowacji (WWiI) w zakresie żywności, która skupi się między innymi na zapobieganiu marnotrawieniu żywności; wzywa Komisję do zaapelowania do przemysłu spożywczego i innych zainteresowanych podmiotów do przyjęcia na siebie części odpowiedzialności za problem marnotrawienia żywności, w szczególności przez oferowanie różnych rozmiarów opakowań, a tym samym do oceny korzyści płynących z oferowania większej ilości produktów spożywczych sprzedawanych luzem i do lepszego uwzględniania jednoosobowych gospodarstw domowych w celu ograniczenia marnotrawienia żywności i tym samym zmniejszenia śladu węglowego konsumentów;
26. wzywa państwa członkowskie do stwarzania zachęt finansowych służących ograniczaniu marnotrawstwa żywności;
27. podkreśla, że emisje gazów cieplarnianych związane z produkcją, pakowaniem i transportem wyrzucanej żywności są całkowicie zbędne; zauważa, że zwiększenie efektywności łańcucha dostaw żywności, mające na celu zapobieganie marnotrawieniu

żywności i wyeliminowanie odpadów żywnościowych nadających się do spożycia, jest kluczowym krokiem na rzecz łagodzenia skutków zmiany klimatu;

28. wzywa Komisję do oceny ewentualnych zmian w przepisach regulujących zamówienia publiczne na usługi gastronomiczne i hotelowe, aby przy udzielaniu zamówień, z zachowaniem pozostałych warunków, pierwszeństwo było przyznawane przedsiębiorstwom gwarantującym bezpłatną redystrybucję wśród grup obywateli, którzy nie mają środków na zakup nierozprowadzonych (niesprzedanych) produktów, oraz promują konkretne działania na rzecz ograniczenia marnotrawienia żywności na wcześniejszych etapach – na przykład przyznawanie pierwszeństwa produktom rolnym i rolno-spożywczym wyprodukowanym najbliżej miejsca spożycia;
29. wzywa Komisję do tego, aby dla przykładu zwróciła uwagę na kwestię marnotrawienia żywności w instytucjach UE i podjęła w trybie pilnym działania niezbędne do zmniejszenia szczególnie dużej ilości żywności marnotrawionej każdego dnia w stołówkach różnych instytucji UE;
30. wzywa Komisję do oceny i propagowania środków mających na celu ograniczenie marnotrawienia żywności na wcześniejszych etapach produkcji, takich jak na przykład umieszczanie na etykietach dwóch dat przydatności („należy sprzedać do...” i „spożyć przed...”) i sprzedaż po obniżonych cenach produktów z bliską datą przydatności lub uszkodzonych; zauważa, że optymalizacja i wydajne wykorzystanie opakowań mogą odgrywać istotną rolę w zapobieganiu marnotrawieniu żywności poprzez zmniejszanie ogólnego oddziaływania produktu na środowisko naturalne, przede wszystkim za pomocą ekoprojektu przemysłowego, który począwszy od różnicowania rozmiarów opakowań w celu ułatwienia konsumentom wyboru odpowiedniej ilości produktu po doradztwo w zakresie przechowywania i wykorzystania produktów, oraz zaprojektowanie opakowań, w taki sposób, aby przedłużyć możliwy okres przechowywania produktów i ich świeżość, zapewniając, aby do pakowania i przechowywania żywności używano odpowiednich materiałów, które nie będą miały wpływu na jej walory zdrowotne i trwałość;
31. wzywa Komisję do wydania we współpracy z państwami członkowskimi zaleceń dotyczących ustawień temperatur chłodzenia w oparciu o fakt, że nieoptymalna i nieodpowiednia temperatura powoduje przedwczesne psucie się żywności oraz jej niepotrzebne marnotrawienie; podkreśla fakt, że harmonizacja poziomów temperatur w całym łańcuchu dostaw poprawiłaby konserwację produktów i ograniczyłaby marnotrawienie żywności w przypadku produktów przewożonych i sprzedawanych w obrocie transgranicznym;
32. przypomina wyniki badania przeprowadzonego przez Komisję (Consumer Empowerment in the EU – SEC(2011)0469), według którego 18% obywateli europejskich nie rozumie sformułowania „najlepiej spożyć przed”; w związku z tym zwraca się do Komisji i państw członkowskich o doprecyzowanie znaczenia oznaczeń dat na etykietach produktów spożywczych („najlepiej spożyć przed”, „data przydatności”, „spożyć do”) w celu zmniejszenia niepewności konsumentów co do zdatności tych produktów do spożycia oraz do rozpowszechniania wśród społeczeństwa dokładnych informacji, szczególnie wyjaśniających, że minimalna data ważności oznaczona jako „najlepiej spożyć przed” odnosi się do jakości, podczas gdy określenie „spożyć do” odnosi się do bezpieczeństwa,

aby pomóc konsumentom przy dokonywaniu świadomych wyborów; wzywa Komisję do opublikowania przyjaznego dla użytkowników podręcznika na temat wykorzystania żywności o bliskim upływie terminie przydatności do spożycia, a jednocześnie do zapewnienia bezpieczeństwa żywności przy jej wykorzystywaniu jako darów lub karmy dla zwierząt oraz stosowania przez zainteresowane podmioty najlepszych praktyk w ramach łańcucha dostaw żywności, aby np. szybciej i skuteczniej dostosowywać podaż do popytu;

33. wzywa państwa członkowskie do propagowania i wspierania inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie zrównoważonej produkcji na małą i średnią skalę, związanej z rynkami i spożyciem na szczeblu lokalnym i regionalnym; uznaje, że rynki lokalne są ekologicznie zrównoważone i przyczyniają się do stabilności sektora pierwotnego; wzywa do tego, aby w ramach wspólnej polityki rolnej zapewnione zostały w przyszłości odpowiednie środki przeznaczone na promowanie równowagi w sektorze surowcowym i rolnym, na przykład poprzez sprzedaż bezpośrednią, rynków lokalnych oraz wszystkie formy propagowania krótkiego łańcucha lub łańcucha niewymagającego przemieszczania się („zero kilometrów”);
34. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia małym lokalnym wytwórcóm i lokalnym grupóm wytwórców możliwości udziału w procedurach zamówień publicznych w zakresie wdrażania odpowiednich programów promujących w szczególności konsumpcję owoców i produktów mlecznych w szkołach;
35. wzywa Radę i Komisję do ogłoszenia roku 2013 „Europejskim rokiem przeciwdziałania marnotrawieniu żywności”, stanowiącym ważne narzędzie informowania i promocji, mające na celu uświadamianie obywateli europejskich oraz zwrócenie uwagi rządów na tę ważną kwestię, aby zapewniły odpowiednie środki na podejmowanie wyzwań w przyszłości,
36. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

UZASADNIENIE

Marnotrawienie żywności osiągnęło tak wysoki poziom, że można je uznać za globalny problem, występujący we wszystkich ogniwach łańcucha rolno-spożywczego, od pola do stołu konsumentów.

Zgodnie z niektórymi danymi opracowanymi od roku 1974 do dzisiaj szacuje się, że marnotrawienie żywności na świecie wzrosło o 50%.

Żywność jest marnowana na polach, w przemyśle przetwórczym, w przedsiębiorstwach dystrybucyjnych i w domach konsumentów. Dotyczy to zarówno państw uprzemysłowionych, jak i krajów rozwijających się. Te negatywne praktyki powodują wytworzenie łańcucha równoległego do łańcucha produkcyjnego oraz są źródłem serii licznych negatywnych efektów zewnętrznych.

Kwestia marnotrawienia żywności pokrywa się z zasadniczym problemem dostaw żywności, którym poważnie zagraża szereg czynników, takich jak ograniczone zasoby naturalne w porównaniu do rosnącej populacji światowej oraz niewielki dostęp do żywności najbiedniejszych jej grup.

Wynika z tego szereg analiz i uwag dotyczących korzystania z dostępnej żywności.

Jedno z ostatnich badań zleconych przez FAO zawiera raczej alarmujące dane, zwłaszcza w odniesieniu do obszarów uprzemysłowionych: mieszkańcy Europy i Ameryki Północnej marnują od około 95 do 115 kg żywności rocznie na osobę w porównaniu z 6–11 kg w Afryce Subsaharyjskiej.

Przyczyny marnotrawienia żywności nie zawsze są te same – zmieniają się w zależności od ogniw łańcucha rolno-spożywczego, rodzaju produktów oraz miejsca, w którym są marnowane. Dokonując podziału łańcucha na pięć sektorów (produkcja rolna, gospodarowanie i magazynowanie, obróbka, dystrybucja i konsumpcja), można zauważyć, w jaki sposób różne praktyki w ramach każdego z nich powodują odrzucanie żywności idealnie nadającej się do spożycia: od strat w trakcie zbiorów i przy magazynowaniu, poprzez transport bez odpowiednich zabezpieczeń i niewłaściwe pakowanie, aż do złych nawyków konsumentów końcowych przy kupowaniu i wykorzystywaniu produktów spożywczych.

Jeżeli chodzi o państwa uprzemysłowione, największy stopień marnotrawienia żywności stwierdza się na ostatnich etapach – tj. dystrybucji i konsumpcji, co wynika przede wszystkim z produkcji żywności w nadmiernych ilościach – podczas gdy w krajach rozwijających na etapach początkowych z powodu braku zaawansowanych technik rolnych, skutecznych systemów i infrastruktury transportu (takich jak na przykład łańcuch chłodniczy) oraz możliwości bezpiecznego magazynowania.

Przytoczone dane pokazują, że określoną ilość produkowanej codziennie żywności można w rzeczywistości nadal wykorzystywać do celów spożywczych, zamiast przeznaczać do utylizacji jak pozostałe rodzaje odpadów, przy poważnych skutkach pod względem środowiskowym i gospodarczym oraz naruszając zasady etyczne.

Produkcja żywności z nadwyżką, która nie zostaje spożyta, faktycznie powoduje wysokie koszty środowiskowe, związane ze zużyciem energii i zasobów naturalnych (przede wszystkim wody) oraz emisjami gazów cieplarnianych do atmosfery; szacuje się, że w Europie około 89 milionów ton wyrzuconej żywności wytwarza odpowiednio 170 milionów ton CO₂ rocznie. Oprócz szkód dla środowiska, których przyczyną jest wyprodukowana i niewykorzystana żywność, należy mieć na uwadze koszty obróbki i utylizacji powstałych w ten sposób odpadów, a także stracony zysk producentów.

Przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności musi stać się jednym z priorytetów w ramach polityki europejskiej; wzywa się Komisję, Radę i państwa członkowskie do przyjęcia konkretnych strategii i środków mających na celu zmniejszenie o połowę poziomu marnotrawienia żywności we wszystkich ogniwach łańcucha dostaw do 2025 r., a także do uświadamiania społeczeństwa w obszarze nieznanym jeszcze pod wieloma względami.

Należy informować obywateli nie tylko na temat przyczyn i konsekwencji marnotrawienia żywności, ale również na temat sposobów ograniczania tej negatywnej tendencji, a jednocześnie propagować kulturę naukową i obywatelską ukierunkowaną na zasady zrównoważonego rozwoju i solidarności, aby zachęcać do przyjmowania bardziej odpowiedzialnych postaw.

Doświadczenia pokazują, że spontaniczne inicjatywy stowarzyszeń, wolontariackich i zawodowych, mające na celu promowanie i przekładanie na konkretne działania kultury przeciwdziałania marnotrawieniu żywności, przyniosły bardzo dobre wyniki na terytoriach, na których zostały zrealizowane.

Dlatego też wnosi się o ogłoszenie roku 2013 Europejskim Rokiem Przeciwdziałania Marnotrawieniu Żywności, stanowiącym ważne narzędzie informowania i uświadamiania w zakresie tej ważnej kwestii.

22.11.2011

OPINIA KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ZDROWIA PUBLICZNEGO I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI

dla Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jak uniknąć marnotrawienia żywności: strategię na rzecz poprawy wydajności łańcucha żywnościowego w UE
(2011/2175(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Anna Rosbach

WSKAZÓWKI

Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności zwraca się do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że w UE straty żywności na etapie produkcji, po zbiorze i na etapie przetwarzania, a także marnotrawienie żywności na etapie sprzedaży i konsumpcji sięgają 179 kg rocznie w przeliczeniu na jednego mieszkańca¹;
- B. mając na uwadze, że można by było uniknąć 60% przypadków marnotrawienia żywności oraz że 20% żywności wyrzuca się z powodu niezrozumienia dat na etykiecie produktu²;
- C. mając na uwadze, że w poprzednich dekadach, kiedy produkcja żywności utrzymywała się na wysokim poziomie, zapobieganie marnotrawieniu żywności nie było priorytetem działań politycznych w Europie i w Ameryce Północnej, co doprowadziło do zwiększenia częstotliwości występowania tego zjawiska na wszystkich etapach łańcucha dostaw żywności; mając na uwadze, że w Europie i Ameryce Północnej żywność marnotrawiona jest przede wszystkim na etapie sprzedaży i konsumpcji, w przeciwieństwie do krajów rozwijających się, gdzie największe problemy związane ze stratami pojawiają się na

¹ Preparatory Study on Food Waste across the EU 27 (Badanie przygotowawcze dotyczące odpadów żywnościowych w 27 państwach członkowskich UE), Komisja Europejska, Paryż 2010 r., s. 11.

² Czasopismo „Environment for Europeans” (Przyroda dla Europejczyków), wydawane przez Dyрекję Generalną Komisji Europejskiej ds. Środowiska, Luksemburg 2011, s. 8.

etapie produkcji, zbiorów, przetwarzania i transportu;

- D. mając na uwadze, że do pozytywnej zmiany zachowań konsumenckich, polegającej na ograniczeniu marnotrawienia żywności, potrzebna jest zmiana paradygmatu, ale obecnie można już usprawnić zarządzanie etapami składowania, transportu i dystrybucji w łańcuchu żywnościowym UE;
- E. mając na uwadze, że marnotrawienie żywności nie tylko generuje dodatkowe koszty ekonomiczne, ale jest również niedopuszczalne ze środowiskowego i etycznego punktu widzenia;
- F. mając na uwadze, że produkcja żywności jest powiązana z wysokim poziomem emisji dwutlenku węgla i wykorzystania zasobów (w tym ziemi i wody);
- G. mając ponadto na uwadze, że w samej Europie straty przy zbiorach szacuje się na 4 mld EUR;
 - 1. jest przekonany, że zapobieganie stratom żywności musi stanowić priorytet, ponieważ żywność jest wartościowym i trudno dostępnym towarem, a wiele milionów ludzi cierpi z powodu głodu;
 - 2. wzywa do przedsięwzięcia stosownych środków na rzecz ograniczenia marnotrawienia produktów spożywczych w przemyśle spożywczym, handlu, restauracjach, placówkach opieki zdrowotnej, szkołach i innych instytucjach, ponieważ wiele bioodpadów powstaje w wyniku zbiorowej konsumpcji żywności;
 - 3. wskazuje na to, że nie ma jednolitej definicji marnotrawienia żywności, co prowadzi do poważnych rozbieżności w zbieraniu danych statystycznych i utrudnia podjęcie skutecznych działań na szczeblu unijnym i krajowym;
 - 4. stwierdza, że należy przeanalizować i dostosować unijną politykę w zakresie bioodpadów, zarówno z etycznego, jak i środowiskowego punktu widzenia;
 - 5. zdaje sobie sprawę, że ograniczenie marnotrawienia żywności niesie ze sobą znaczne korzyści dla środowiska, dotyczące nie tylko unikania negatywnych skutków unieszkodliwiania odpadów, ale także oszczędzania energii, redukcji emisji, ograniczenia zużycia wody i wykorzystania gruntów w procesie produkcji oraz unikania negatywnych skutków związanych z praktykami stosowanymi w produkcji rolnej, które mogą być niezgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, np. zanieczyszczenia wody i utraty różnorodności biologicznej;
 - 6. jest zdania, że można znacznie ograniczyć marnotrawienie żywności, jeśli łańcuch dostaw żywności będzie krótki, a lokalna produkcja i dystrybucja – skuteczne, co przyczyni się do ograniczenia marnotrawienia żywności;
 - 7. jest zaniepokojony faktem, że ceny konsumpcyjne nie odzwierciedlają we właściwy sposób środowiskowych kosztów produkcji;
 - 8. wzywa Komisję do przedstawienia jasnych celów dotyczących ograniczenia

marnotrawienia żywności w ramach dyrektywy ramowej w sprawie odpadów; wzywa Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na marnotrawienie żywności w trakcie oceny opracowanych przez poszczególne państwa członkowskie programów, celów i wskaźników związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie odpadów; wzywa do przeprowadzania oceny każdego wniosku ustawodawczego dotyczącego żywności pod kątem jego skuteczności w zakresie ograniczania marnotrawienia żywności w ramach oceny skutków;

9. wzywa państwa członkowskie do szczególnego skoncentrowania się na kwestii marnotrawienia żywności w programach zapobiegania powstawaniu odpadów oraz podjęcia działań ustawodawczych ukierunkowanych na zapobieganie marnotrawieniu żywności na wszystkich etapach łańcucha produkcyjnego, w tym w handlu detalicznym i hurtowym; należy przy tym wyznaczyć cele dotyczące segregacji i redystrybucji odpadów oraz zapobiegania ich powstawaniu;
10. wzywa do ścisłego stosowania również do odpadów żywnościowych hierarchii odpadów określonej w dyrektywie ramowej w sprawie odpadów, która to hierarchia składa się z następujących elementów:
 - unikania jako najważniejszego priorytetu, dzięki czemu ogranicza się emisje gazów cieplarnianych i zużycie wody,
 - ponownego wykorzystania i recyklingu (np. kompostowania) jako kolejnych możliwości,
 - wykorzystania do produkcji biogazu jako kolejnego kroku w hierarchii oraz
 - spalania lub składowania stosowanych w ostateczności;
11. podkreśla potrzebę stworzenia większej liczby zakładów przetwarzających bioodpady oraz do prowadzenia w większym stopniu w gospodarstwach domowych zbiórki odpadów, których nie da się uniknąć, np. zbędnych składników produktów żywnościowych; popiera działania takie jak domowe kompostowanie i przetwarzanie bioodpadów w rolnictwie;
12. jest przekonany, że w celu ochrony ludzkiego zdrowia zachowanie zasady ostrożności powinno być najważniejsze podczas przetwarzania i wykorzystywania bioodpadów, zwłaszcza że mogą być one pośrednio ponownie wykorzystane w produkcji żywności/włączone do łańcucha żywnościowego lub stosowane w żywności i paszach z importu;
13. jest zdania, że należy zoptymalizować i ograniczyć pakowanie: należy promować badania i innowacje w dziedzinie inteligentnych systemów pakowania, aby poszukiwać dobrych rozwiązań dotyczących rzeczywistej daty przydatności do spożycia dla poszczególnych produktów;
14. jest głęboko przekonany, że wśród konsumentów należy promować świadomość środowiskową w zakresie poszanowania wartości i ochrony zasobów środowiska, aby zrozumieli oni, że konsumpcja zawsze wiąże się z oddziaływaniem na środowisko;

15. podkreśla, że emisje gazów cieplarnianych związane z produkcją, pakowaniem i transportem wyrzucanej żywności są całkowicie zbędne; zauważa, że zwiększenie efektywności łańcucha dostaw żywności, mające na celu zapobieganie marnotrawieniu żywności i wyeliminowanie odpadów żywnościowych nadających się do spożycia, jest kluczowym działaniem na rzecz łagodzenia skutków zmiany klimatu;
16. jest przekonany, że należy zachęcać do prowadzenia w supermarketach sprzedaży na wagę i w indywidualnie dopasowanych porcjach, aby ograniczyć zjawisko kupowania nadmiernej ilości żywności przez klientów;
17. wzywa do zbadania, czy wydane dotychczas rozporządzenia nie zawierają zbędnych przepisów, które zmuszają supermarkety i sklepy spożywcze do wyrzucania żywności w pełni nadającej się do spożycia;
18. zauważa, że dezorientacja konsumentów, brak zrozumienia oraz niewłaściwe zrozumienie daty przydatności do spożycia umieszczanej na etykietach żywności jest główną przyczyną wyrzucania żywności; przypomina, że prawodawstwo dotyczące przekazywania konsumentom informacji o żywności wymaga umieszczania na opakowaniu dat przydatności do spożycia („spożyć przed” i „najlepiej spożyć do”) oraz wskazówek dotyczących warunków przechowywania i stosowania; wzywa państwa członkowskie i sektor spożywczy do przeprowadzenia kampanii informacyjnych, które sprawią, że konsumenci będą w stanie zrozumieć oznaczenia i właściwie zinterpretować datę minimalnej trwałości, co pozwoli zapobiec wprowadzaniu konsumentów w błąd; jest jednak świadomy, że producenci żywności ze względu na pewność prawną są szczególnie ostrożni przy określaniu daty minimalnej trwałości;
19. w związku z tym zwraca uwagę na znaczenie utworzenia wspólnoty wiedzy i innowacji (WWiI) w zakresie żywności, której priorytetem byłoby m.in. zapobieganie marnotrawieniu żywności;
20. jest świadomy, że w Europie, gdzie najwięcej żywności marnotrawionej jest na etapie sprzedaży i konsumpcji, wysiłki w zakresie zmniejszenia ilości odpadów powinny koncentrować się głównie na wymianie najlepszych praktyk, ulepszonych rutynowych czynności w zakresie przetwarzania żywności oraz zmianie w postępowaniu przedsiębiorstw i jednostek na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego, od jego początku do końca, aby w odczuwalnym stopniu ograniczyć marnotrawienie żywności, zaś tylko skoordynowane działania europejskich i krajowych organów regulacyjnych, przemysłu i organizacji konsumenckich mogą przynieść wymierne skutki; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wspierały kampanie informacyjne i mające na celu osiągnięcie wspomnianych celów, a zwłaszcza kampanie propagujące wiedzę na temat powiązania między konsumpcją a produkcją, na temat kosztów, odpadów, zdrowia i środowiska, a także prowadzone od wczesnego dzieciństwa kampanie mające na celu edukowanie młodych ludzi w zakresie sposobów postępowania z żywnością, ograniczania ilości marnotrawionej żywności i wykorzystywania resztek;
21. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględnienia w pakiecie ustawodawczym dotyczącym reformy wspólnej polityki rolnej środków zapobiegających marnotrawieniu żywności na etapie produkcji, zbiorów, przetwarzania i transportu oraz do zaproponowania konkretnych działań zwiększających świadomość społeczną i

odpowiedzialność konsumentów na etapie sprzedaży detalicznej i konsumpcji;

22. wzywa Komisję do przeprowadzenia analizy całego łańcucha żywnościowego w celu określenia, w których sektorach najczęściej dochodzi do marnotrawienia żywności i jakie rozwiązania można wykorzystać do zapobiegania temu zjawisku;
23. ponadto wzywa Komisję do zbadania, w jakim zakresie do marnotrawienia żywności dochodzi już na etapie zbiorów; uważa, że jeśli dochodzi do tego często, Komisja powinna zaproponować działania i środki ułatwiające rolnikom zapobieganie temu zjawisku;
24. jest zdania, że wymogi w zakresie zewnętrznej jakości (niezależnie od tego, czy są nałożone na mocy przepisów prawa unijnego czy krajowego, czy też na mocy wewnętrznych przepisów danego przedsiębiorstwa), które określają wielkość i kształt, zwłaszcza świeżych owoców i warzyw, są podstawą wielu niepotrzebnych odrzutów, co prowadzi do zwiększenia ilości marnotrawionej żywności;
25. zachęca instytucje publiczne, firmy z branży hotelarsko-gastronomicznej, szkoły, szpitale oraz banki żywności do zbierania i przekazywania osobom potrzebującym niewykorzystanej żywności, która wciąż nadaje się do spożycia przez ludzi, co miałyby stanowić uzupełnienie dla istniejących systemów opieki społecznej, nie zaś je zastępować;
26. jest przekonany, że rozwój nowych technologii, np. inteligentnych lodówek i pakowania z zastosowaniem nanotechnologii, może odegrać istotną rolę w ograniczaniu marnotrawienia żywności; wzywa Komisję, aby w programach badawczych szczególną uwagę poświęciła kwestii ograniczania zjawiska marnotrawienia żywności;
27. wzywa detalistów do przyjęcia znacznej odpowiedzialności za ograniczenie zjawiska marnotrawienia żywności, np. obniżając wymagania dotyczące norm handlowych; wzywa Komisję do zebrania i opublikowania najlepszych praktyk mających na celu zapobieganie marnotrawieniu żywności w europejskim sektorze sprzedaży detalicznej oraz praktycznych rozwiązań dotyczących przetwarzania i dystrybucji środków spożywczych, które nie mogą być rozprowadzane poprzez standardowe kanały;
28. zauważa, że kwestia marnotrawienia żywności powinna być poruszana w ramach efektywnego wykorzystania zasobów i wzywa Komisję do wystąpienia z konkretnymi inicjatywami ukierunkowanymi na kwestię marnotrawienia żywności w ramach inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”;
29. w związku z tym jest zdania, że istnieje ogólna potrzeba poszerzenia wiedzy obywateli UE na temat żywności i żywienia;
30. odwołuje się do swojej rezolucji z dnia 6 lipca 2010 r. w sprawie zielonej księgi Komisji w sprawie gospodarowania bioodpadami w Unii Europejskiej¹, zwłaszcza do jej punktów od 1 do 4, w których Parlament Europejski wzywa Komisję, aby opracowała konkretny wniosek ustawodawczy w sprawie przetwarzania bioodpadów, których jedynie pewną

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0264.

część stanowi marnotrawiona żywność;

31. zauważa, że prawdziwe odpady żywnościowe mogą stanowić istotne i trwałe źródło biomasy i mogą być wykorzystywane do zastąpienia bioenergii wytwarzanej z drewna importowanego niezgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
32. uważa, że recykling bioodpadów poprzez kompostowanie lub wykorzystanie w wytwórniach biogazu jest znacznie bardziej pożądanym niż spalanie, którego należy unikać i które jest dopuszczalne wyłącznie pod warunkiem, że przestrzega się właściwej hierarchii i odpady zostały wykorzystane w jak największym stopniu;
33. podkreśla, że potencjał odpadów żywnościowych w zakresie odzyskiwania energii nie powinien mieć wpływu na działania dotyczące istoty problemu marnotrawienia żywności ani tych działań opóźniać;
34. wzywa Komisję do dopilnowania, by kwestii efektywnego gospodarowania żywnością poświęcano równie dużo uwagi oraz aby podejmowano w związku z nią tyle samo działań zmierzających do podniesienia świadomości jak w przypadku efektywności energetycznej, ponieważ obie są równie ważne dla środowiska i naszej przyszłości;
35. wzywa Komisję do określenia wymogów dotyczących sprawozdawczości w zakresie marnotrawienia żywności, które będą obowiązywać państwa członkowskie, oraz do opracowania standardów metodologii wyliczania ilości żywności zmarnowanej na szczeblu państwa członkowskiego w celu zagwarantowania porównywalności;
36. wzywa Komisję do określenia konkretnych celów dotyczących zapobiegania marnotrawieniu żywności dla państw członkowskich w ramach celów dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów w państwach członkowskich do 2014 r. zgodnie z zaleceniami dyrektywy ramowej w sprawie odpadów z 2008 r.;
37. podkreśla potrzebę wprowadzenia oddzielnych systemów gromadzenia bioodpadów, aby odpady tego typu mogły być poddawane recyklingowi i optymalnie wykorzystywane tak często, jak to możliwe i zachęca Komisję do oceny potencjalnego zalecenia dotyczącego przyjęcia przez państwa członkowskie zasady oddzielnego gromadzenia odpadów żywnościowych przez gospodarstwa domowe lub sektor usług gastronomicznych; należy również dokonać oceny dotacji na rzecz rozbudowy instalacji do oddzielnego gromadzenia i przetwarzania;

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	22.11.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 38 - : 0 0 : 15
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	János Áder, Elena Oana Antonescu, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Martin Callanan, Chris Davies, Esther de Lange, Anne Delvaux, Edite Estrela, Jill Evans, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Holger Kraahmer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Kartika Tamara Liotard, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Antonia Parvanova, Mario Pirillo, Pavel Poc, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Salvatore Tatarella, Anja Weisgerber, Åsa Westlund, Glenis Willmott, Marina Yannakoudakis
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Miroslav Mikolášik, Alojz Peterle, Birgit Schnieber-Jastram, Renate Sommer, Bart Staes, Csaba Sándor Tabajdi, Michail Tremopoulos, Andrea Zanon

18.10.2011

OPINIA KOMISJI RYNKU WEWNĘTRZNEGO I OCHRONY KONSUMENTÓW

dla Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jak uniknąć marnotrawienia żywności: strategie na rzecz poprawy wydajności łańcucha żywnościowego w UE
(2011/2175(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Anna Maria Corazza Bildt

WSKAZÓWKI

Komisja Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów zwraca się do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla, że marnotrawienie żywności stanowi problem środowiskowy i etyczny oraz pociąga za sobą koszty gospodarcze i społeczne, co z punktu widzenia rynku wewnętrznego stawia wyzwania przed przedsiębiorcami i konsumentami;
2. podkreśla, że aby znaleźć rozwiązania dla problemu marnotrawienia żywności, konieczna jest wola polityczna; zwraca się do Komisji o nadanie wszystkim aspektom marnotrawienia żywności priorytetowego charakteru w ramach europejskiej strategii politycznej; zwraca się do Komisji, by w porozumieniu z państwami członkowskimi określiła cele w zakresie ograniczenia marnotrawstwa żywności, a ponadto zwraca się do państw członkowskich i wszystkich zainteresowanych stron o podjęcie praktycznych działań służących realizacji tych celów;
3. wzywa Komisję do współpracy z FAO w zakresie określenia wspólnych celów w zakresie ograniczenia marnotrawstwa żywności na świecie;
4. przypomina wyniki badania przeprowadzonego przez Komisję (Consumer Empowerment in the EU – SEC(2011)0469), według którego 18% obywateli europejskich nie rozumie sformułowania „najlepiej spożyć przed”; w związku z tym zwraca się do Komisji i państw członkowskich o doprecyzowanie znaczenia oznaczeń dat na etykietach produktów spożywczych („najlepiej spożyć przed”, „data przydatności”, „spożyć do”) w celu zmniejszenia niepewności konsumentów co do zdatności tych produktów do spożycia oraz do rozpowszechniania wśród społeczeństwa dokładnych informacji, szczególnie wyjaśniających, że minimalna data ważności oznaczona jako „najlepiej spożyć przed”

odnosi się do jakości, podczas gdy określenie „spożyć do” odnosi się do bezpieczeństwa, aby pomóc konsumentom przy dokonywaniu świadomych wyborów;

5. zauważa, że niedawno przyjęte rozporządzenie w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności precyzuje, że żywność z datą oznaczoną „spożyć do” należy uznać za niebezpieczną po przekroczeniu tego terminu;
6. wzywa Komisję, państwa członkowskie i zainteresowane podmioty, by zachęcały do podejmowania inicjatyw informacyjnych i edukacyjnych – już na etapie szkolnym – dotyczących zapobiegania marnotrawieniu żywności, które pomogą podnieść wiedzę konsumentów, ułatwią im podejmowanie świadomych wyborów oraz uwrażliwią ich na wartość żywności, a także poprawią ich zdolność do dokonywania wizualnej, węchowej i smakowej oceny przydatności produktów do spożycia; zachęca również do podejmowania konkretnych działań na rzecz zapobiegania marnotrawieniu żywności w stołówkach szkolnych, stołówkach administracji publicznej, przedsiębiorstwach publicznych i prywatnych oraz instytucjach europejskich;
7. wzywa Komisję do rozważenia ewentualnych zmian w przepisach regulujących zamówienia publiczne, zwłaszcza na usługi gastronomiczne, w celu lepszego uwzględnienia problemu marnotrawienia żywności;
8. wzywa wszystkie zainteresowane podmioty do większej współodpowiedzialności; zachęca je do większej koordynacji w celu dalszej poprawy logistyki, transportu, zarządzania zapasami i sposobów pakowania, tak aby zająć się problemem marnotrawienia żywności w ramach całego łańcucha dostaw; ponadto zwraca się do zainteresowanych podmiotów o uznanie i wyjaśnianie wartości żywieniowej produktów rolnych o niedoskonałych rozmiarach/kształtach w celu ograniczenia liczby odrzucanych produktów;
9. podkreśla jak ważne jest dalsze inwestowanie w rozwój innowacyjnych technik produkcyjnych, takich jak metody wydajnego pakowania i przechowywania produktów;
10. wzywa przemysł spożywczy i inne zainteresowane podmioty do oferowania różnych rozmiarów opakowań, do oceny korzyści płynących z oferowania większej ilości produktów spożywczych sprzedawanych luzem i do lepszego uwzględniania jednoosobowych gospodarstw domowych w celu ograniczenia marnotrawienia żywności i tym samym zmniejszenia śladu węglowego konsumentów;
11. wzywa detalistów i organy lokalne do wykorzystania codziennych kontaktów z konsumentami celem poinformowania ich o sposobach przechowywania i bardziej efektywnego używania żywności oraz do zachęcania konsumentów do planowania zakupów żywności (np. dzięki praktycznym wskazówkom i kampaniom poszerzającym wiedzę); uważa, że oferty rabatowe powinny w większym stopniu dotyczyć nadwyżek produktów i uszkodzonej żywności, która jest bezpieczna mimo bliskiego upływu terminu jej przydatności do spożycia, np. oferując 50% zniżkę na 24 godziny przed upływem terminu przydatności do spożycia;
12. wzywa Komisję do wydania we współpracy z państwami członkowskimi zaleceń dotyczących ustawień temperatur chłodzenia w oparciu o fakt, że nieoptymalna i

nieodpowiednia temperatura powoduje przedwczesne psucie się żywności oraz jej niepotrzebne marnotrawienie; podkreśla fakt, że harmonizacja poziomów temperatur w całym łańcuchu dostaw poprawiłaby konserwację produktów i ograniczyłaby marnotrawienie żywności w przypadku produktów przewożonych i sprzedawanych w obrocie transgranicznym;

13. wzywa Komisję do opublikowania przyjaznego dla użytkowników podręcznika na temat wykorzystania żywności o bliskim upływie terminie przydatności do spożycia, a jednocześnie do zapewnienia bezpieczeństwa żywności przy jej wykorzystywaniu jako darów lub karmy dla zwierząt oraz stosowania przez zainteresowane podmioty najlepszych praktyk w ramach łańcucha dostaw żywności, aby np. szybciej i skuteczniej dostosowywać podaż do popytu;
14. zauważa, że interesującą alternatywą dla wyrzucania żywności byłoby rozwinięcie systemu kompostowania produktów spożywczych ulegających rozkładowi; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy podejmowane w państwach członkowskich z myślą o zaproponowaniu obywatelom zbiorowych przestrzeni do tego celu; wzywa Komisję do wspierania takiego podejścia przez propagowanie wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk na szczeblu europejskim;
15. wzywa państwa członkowskie do stwarzania zachęt finansowych służących ograniczeniu marnotrawstwa żywności;
16. zauważa, że państwa członkowskie mogłyby usprawnić gospodarowanie odpadami, aby przyczynić się do poprawy skuteczności łańcucha żywnościowego; wzywa Komisję do zbadania współzależności pomiędzy marnotrawstwem żywności a jakością gospodarowania odpadami, a także do dokonania oceny, jakie środki można by wprowadzić w dziedzinie gospodarowania odpadami, aby ograniczyć marnotrawienie żywności;
17. uważa, że możliwe jest ograniczenie marnotrawienia żywności dzięki poprawie współpracy między konsumentami, producentami żywności i opakowań, detalistami, publicznymi punktami gastronomicznymi, restauracjami, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi; zachęca do wykorzystywania w tym celu internetu i nowych technologii;
18. wzywa Komisję, państwa członkowskie i zainteresowane podmioty do wymiany najlepszych praktyk przez łączenie wiedzy w ramach odnośnych forów i platform, takich jak UE Retail Forum on Sustainability (Forum Detalistów UE na rzecz Trwałości), European Food Sustainable Consumption and Production Roundtable (Okragły stół na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji żywności w Europie), Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności, nieoficjalna sieć państw członkowskich „Friends of Sustainable Food” (Przyjaciele zrównoważonej żywności), Consumer Goods Forum (Forum Towarów Konsumenckich) itd.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	17.10.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 32 - : 0 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Cristian Silviu Buşoi, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia De Campos, Jürgen Creutzmann, Cornelis de Jong, Christian Engström, Evelyne Gebhardt, Malcolm Harbour, Iliana Ivanova, Sandra Kalniete, Hans-Peter Mayer, Gianni Pittella, Mitro Repo, Robert Rochefort, Heide Rühle, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Ashley Fox, Anna Hedh, María Irigoyen Pérez, Othmar Karas, Constance Le Grip, Emma McClarkin, Antonyia Parvanova, Konstantinos Poupakis, Olga Sehnalová, Kyriacos Triantaphyllides, Anja Weisgerber

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	23.11.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 38 - : 1 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	John Stuart Agnew, Liam Aylward, José Bové, Luis Manuel Capoulas Santos, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Robert Dušek, Iratxe García Pérez, Sergio Gutiérrez Prieto, Martin Häusling, Esther Herranz García, Peter Jahr, Elisabeth Jeggle, Jarosław Kalinowski, Elisabeth Köstinger, George Lyon, Gabriel Mato Adrover, Mairead McGuinness, James Nicholson, Rareş-Lucian Niculescu, Georgios Papastamkos, Marit Paulsen, Britta Reimers, Ulrike Rodust, Czesław Adam Siekierski, Sergio Paolo Francesco Silvestris, Alyn Smith, Marc Tarabella, Janusz Wojciechowski
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Luis Paulo Alves, Salvatore Caronna, Spyros Danellis, Giovanni La Via, Astrid Lulling, Hans-Peter Mayer, Maria do Céu Patrão Neves, Valdemar Tomaševski
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Anna Maria Corazza Bildt